

Proza Radovan Brenkus

Urodził się 30 stycznia 1974 w Bardejowie. Absolwent Uniwersytetu im. P. J. Šafárika w Koszycach. Założył Wydawnictwo Pectus, w którym wydaje literaturę oryginalną i tłumaczenia z języków obcych. Jest redaktorem literackiego czasopisma „Dotyki”, zajmuje się krytyką literacką. Prezentuje swą twórczość w słowackim radiu, publikuje w krajowych i zagranicznych czasopismach. Związany także ze środowiskiem literackim Podkarpacia. Część jego twórczości została przetłumaczona na język angielski, polski, litewski, rosyjski, ukraiński i bułgarski. Debiutował poetycką 1997 książką *Pochód martwych* (1997). Następnie zaproponował poezję w tomikach: *Rekwiem w prochu* (2002), *Romans z błędną iskierką* (2005) oraz *Dym z krainy cieni* (2009). W prozie zainteresował zbiorem opowiadań *Powroty piekła* (2005).

NA DRUGIM BRZEGU (fragment prozy)

Rano żona Pawła wstała, zrobiła sobie kawę i kiedy ją piła, czytała książkę, przez którą postanowiła przebrnąć przed miesiącem. Dopiła aromatyczny czarny napój, ubrała fioletową bluzeczkę i dżinsy. – Pójdę do sklepu sama. Znowu będziesz spać do obiadu – zamruczała. Ubrała buty. Windą zjechała z siódmego piętra i wyszła tylnymi wyjściowymi drzwiami. Słońce zawstydziło się z powodu plam, przykryło się jedyną pierzyną z obłoku. Gromada wron przy jaworze, których krakanie aż wykopywało zaświaty, rozpierzchła się tak prędko, jak gdyby ktoś rzucił w nie kamieniem. Wracała z zakupami. Szła chodnikiem, na końcu którego kłębili się ludzie, niczym pszczoły w ulu.

- Co się dzieje? – zapytała stara, siwowłosa kobieta.
- Aaa, jakiś samobójca – kulawa baba pomachała łagą.
- Co to za wariat?
- Nie wiem, nie znam go.

Grupa ludzi w półokręgu stała przy wejściu, gdzie mieszkała. Podbiegła, rozgarnęła tłum, niczym łódka taflę wody. Przeczucie się spełniło. Przy spojrzeeniu na męża doznała szoku, jakiego nie przeżyłaby nawet na krześle elektrycznym. Jej świat wewnętrzny przewrócił się do góry nogami i straciła pamięć, jakby ją przygniótł kamień. Klótlivość i gderliwość zgasły w cikliwości. Od razu mąż okazał się jedynym człowiekiem, jakiego miała. Teraz czuła się opuszczona i przeklęta – jak na nieznanej wyspie. Wokół torsu trzymał suknię Werony, zwiniętą pod głową zamiast poduszki. Podeszła do niego i usiadła. Głowę Pawła przytuliła do łona. Każdy dogadywał swoje.

- Na miłość boską, kolejne samobójstwo na tej ulicy.
- Ja tych ludzi nie rozumiem. To są wariaci.
- Cały świat oszalał.

– Biedactwo. Ta wiedźma na pewno zmuszała go wieszać bieliznę. Nie zwracała na nich uwagi. Przegarniała mu włosy, uszlochana kiwała się w przód i w tył. Na koniec zawyla pełnym głosem:

- Idźcie do piekła!

Tłum zamarł, jakby zwietrzył apokalipsę. A później w milczeniu zaczął się kruszyć nie wiadomo dokąd.

Po pogrzebie męża poniewierała się po ulicach, w domu przepłakiwała noce. Rano, kiedy siedziała na ławce i czekała na autobus, kiedy nie potrafiła dotaskać własnego ciała do pracy i spoglądać na idących obok, kiedy niczemu nie ufała i duchem przetaczała się pomiędzy życiem, a śmiercią, tego rana znalazła się w podobnej sytuacji jak mąż.

Obcy facet na chodniku nie spuszczał z niej oczu tak samo, jak ona z niego. Zobaczyła przy nim rozwodnioną rzekę, która uspokoiła się, skamieniała na drogę, po której jeździły samochody, a po odwróceniu się mężczyzny na krawężniku wydało jej się, że kroczy mąż – na drugą stronę drogi, na drugi brzeg...

Ze słowackiego przetłumaczyła Marta Świdarska-Pelinko

Poezja Sylvia Zawiślak

Urodzona 5 grudnia 1991 roku w Rzeszowie. Interesuje się fotografią oraz rysunkiem. Ceni twórczość Leśmiana, Lechonia i Stachury. Uwielbia filmy Kieślowskiego i Jana Jakuba Koloskiego. Wyróżniona w XII Ogólnopolskim Konkursie Poetyckim „O ludzką twarz człowieka oraz przez konstanyński miesięcznik kulturalny „Ex Libris 43bis” w konkursie literackim „Podróż Poetycka”.

Dom ze starą ciszą

Pomiędzy białymi kuchni ścianami
Gdzieś obok cichych szklanki błysków
Ustawionych w chaotycznymi ładzie
Na palcach przebiega mucha

Z sąsiedniego pokoju ze starym zegarem
Dobiega z obdartego adaptera
Mgła dźwięków wyszukanie tańczących
Którą igłą z płyty rżęząco wydobywa

Za permanentnie niedomkniętym oknem
Wiatr wygrywa nieznane pejzaże
Rzucając w pobrudzoną wiosnami szybę
Zachodzącego Słońca leniwą pajęczynę

W plecionym dawnym sposobem fotelu
Dziś zasiada żalobna cisza
Zadumana spogląda pytająco na zegar
Tykający od lat jednako

Spóźniony list

Czasem jeszcze w pamięci mi staje
Żywy wciąż portret twjej twarzy
Między wysokich trawy smyczkami
Ułożonej do snu dalekiej podróży

I widziałam jak wtedy marzyłeś
Łowiąc oczyma Słońca promienie
Żegnające nas czerwieni rozlewem
By w mgnieniu oka w nim utonąć

Pamiętasz, nocą nasłuchiwaaliśmy świtu
Który zostawiał pod zmęczonymi powiekami
Sny co się zapomniane nie przyśniły
I świerszczów harfowe pochwały nocy

Nie, ja wiem – pamiętasz te chwile
Gdy złapałeś dla mnie motyla
Wiosny delikatnego kochanka
I rzekłeś – Jak on płyn dalek

Poezja Zdzisława Górskiego

Urodzona w Strzyżowie. Poetka, malarka, autorka licznych felietonów i esejów, pomieszczonych m.in. w książce *Przylądki dobrej nadziei* (2010). Wydała 6 tomików wierszy – *Wieczne źródło*, *Przesiewanie czasu*, *Po rajskim jabłku ziemi idę*, *Atlantycka huśtawka*, *Ojcu Św. Janowi Pawłowi w darze*, *Warto być*. Laureatka konkursów ogólnopolskich i regionalnych. Jest członkiem ZLP od 2002 roku, należy także do Polish American Poets Academy w Wellington N.J.

Coraz krótsze dni

Widnokrąg tak jasny
na północy latem
tylko oczy dziecka
równać się z nim mogą
kiedy ufnie każdemu
w oczy patrzy
i rozświetla nasz dorosły
niepokój

Lato już było
dzień nieuchronnie się skraca
W życia kołowrocie
tylko nocą w widnokrąg
patrzę
ani się wyrwać
ani biec do niego

Stoję spętana
zniewolona życiem
w labiryncie obowiązków
krążąc
Bo nie ma już Ariadny
i kto poda mi nić

Z pamięci jesieni

Zrywaliśmy dojrzałe krople
dzikiej róży
Jesień już usychała jasnym
bladym niebem
Słowa przestały istnieć
W makówce milczenia szeptały
cicho ziarnka
na granicy cienia

Nie udało się wino
z najczerwieńszych kropli
I wiele ważnych rzeczy
też się już nie uda

Zostało jeszcze życie
z rozdartą nadzieją
słowem drapieżnym mocno
kolcem dzikiej róży

04.02.2011

Odejscie

lato mi odchodzi
przyspiesza kroku
już za nim
nie nadążę
niebo jeszcze wieczorem
jasne
choć w duszy
grają
świerszcze niepokoju
chłód
łasi się do nóg

dnie krótsze
nieubłagane
do nocy im śpieszno
jak kiedyś
nam do siebie

Wirowanie

Zasypiam – może na wspomnienie
białych śnieżynek
i zamieci z obrazu Chełmońskiego
Nie czuję winy dnia
a noc przynosi mi
w przepaść zapomnienia
Jutro – jasność byle nadzieją
rozszczepi okno na dwoje

Dziś – księżyc błądy
i do słońca daleko
A ja – samotnością liścia
opadam,
opadam
Wiruję z czasem
grając na zwłokę

15.05.2011

Poezja Stefan M. Żarów

Rocznik 1959. Poeta mieszka w Mielcu i Rzeszowie. Pracuje w Wojewódzkim Domu Kultury w Rzeszowie. Debiutował wierszem *Nokturn* (1984). Wiceprezes Regionalnego Stowarzyszenia Twórców Kultury w Rzeszowie i członek Grupy Literackiej Słowo w Mielcu. W br. wiersze poety drukowane są w dwujęzycznym wydawnictwie polsko-niemieckim *W dalszej i bliższej perspektywie* (*So fern wie nah* + płyta CD), a w lutym ukazał się album CD *Odkrywanie krajobrazów słowa* z wyborem wierszy autora w interpretacji Stacha Ożoga i Doroty Kwoki. Na początku września planowane jest wydanie almanachu *Zanurzeni w słowie*. Poezję jego tłumaczono na języki: rosyjski i niemiecki.

Z cyklu: *Wiersze z Podróży – Prowansja* Wiersz drugi

Zastąłem
Głęboki prześwit
Przebudzenia
Prowincja Provence
Wpisana we mnie
Przenikająca poranek
Zachwyca niezwykłym układem
Cieni
Uderzeniem szafiru
Połyskujących pobliskich wzgórz

To magiczna prowincja rzymian
Urzekająca niepowtarzalnością
Rozkładu światła
Nadmorskiego nieba
Zachwyca mnie

Tak uderzająco istniejąca
W moim sposobie spostrzegania
Winorośli i bezkresu lawendowych pól
Dominuje w corocznych powrotach
Tknie niezwykłą intymnością
Wyrafinowanego uczucia

Dla tych co spoglądają
Z niedowierzaniem odbierają piękno
Jeden obraz przysłania
Kolejne
Dla nich jest wykreowaną
Rzeczywistością
Istniejącą poza sferą sacrum
Pozostają wodorosty neuronów
Pustych przestrzeni
Wolni od załamania światła
Przemierzają ziemię
Lotem dmuchawca

O takich rozbijamy się codziennie
Gdy patrzymy przez płynące obłoki
Zostajemy sami
W wędrowaniu po obrzeżach
Wyobraźni
Gdyby ludzie sami poukładali pejzaże
Wypełnione sztalugami przestrzenie
Pozostał by tylko las
Pozbawiony igliwia
Zostałby zadrą strachu
Podobny pisakom pustyni
Ogółcony z orzeźwiającego chłodu